

Fyll i arbetsbeskrivningen genom att ersätta den **ljusgrå** texten med din egen text. Spara och bifoga dokumentet i samma mapp som resten av ditt bidrag. För att delta i tävlingen måste du också betala en anmälningsavgift på 250 kronor. Sätt in pengarna på BG 546-3880. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

NAMN:

Alexander Gagliano.
Bo-Göran Bodin.

E-POST:

alexander.gagliano@sverigesradio.se
bo.goran.bodin@sverigesradio.se

ARBETSNAMN:

Kvinnoregistret

KATEGORI:

Riksradio.

DESSA PERSONER ANMÄLS OCH KAN NOMINERAS

Bo-Göran Bodin och Alexander Gagliano.

FÖRUTOM OVANSTÄENDE DELTOG FÖLJANDE PERSONER

Fredrik Laurin.

PUBLICERINGSDATUM

16,17 och 18 december 2014.

VAR PUBLICERADES JOBBET?

SR Ekots nyhetssändningar, Studio Ett, P1-Morgon i Sveriges Radio.

BESKRIV RESULTATET AV GRÄVET KORTFATTAT

Polisen registrerade tusentals misshandlade kvinnor i hemligt register. Ekot avslöjar att Stockholmspolisen i över tio år registrerat mer 2000 kvinnor som anmält att de misshandlats eller hotats av en närstående. Polismännen har gjort egna psykiatriska bedömningar av de utsatta kvinnorna, fört in spekulationer och gissningar. I databasen har polisen antecknat integritetskränkande, känsliga och i vissa fall olagliga uppgifter om kvinnorna. Exempel på

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

epitet är: "mytoman", "rom", "muslim", "knepig", "krånglig" och "speciell". Dessutom visar vår granskning att även kvinnornas släktingar registrerats: uppgifter om syskon, föräldrar och barn finns också förda i registret. Registret är även fyllt med känsliga uppgifter om etnicitet och religion.

Efter Ekots avslöjande stängdes registret ner och de inblandade utreds nu av åklagare.

Kvinna som fanns i registret skulle skyddas - mördades. Polisen hävdar att kvinnoregistret finns till för att hjälpa kvinnor som lever under hot eller våld. Ekot avslöjar nu att en kvinna som fanns i registret mördades av sin man ett halvår efter att hon förts in i registret. Hon hade i registret bedömts löpa mycket låg risk för att råka ut för allvarligt våld igen. Men hon mördades av sin man, som var före detta polis och före detta kollega till bland annat de poliser som hanterar registret.

Uppgifter ur kvinnoregistret användes i forskning. Ekot avslöjar att mängder med uppgifter ur det hemliga registret har använts av framstående forskare och deras studenter. Informationen har sedan legat till grund för forskningsstudier som resulterat i vetenskapliga artiklar som publicerats i internationella tidskrifter. Dessutom saknade den forskningen etiskt godkännande från en etikprövningsnämnd, vilket strider mot etikprövningslagen.

PÅ VILKET SÄTT ANSER DU ATT GRÄVET UPPFYLLER KRITERIERNA FÖR GULDSPADEN?

Genom en engagerad och envis journalistik kunde Ekot bryta igenom muren av lögnar och avslöja allvarliga missförhållanden i en hyllad enhet inom svensk polis.

I mer än tio år hade Södertörnspolisens ett hemligt register med kvinnor som anmält att de blivit misshandlade. Kvinnorna hade fått epiteten som "mytoman", "psykiskt instabil" och "knepig". Ingen utanför den inre kretsen kände till den olagliga databasen – allra minst de inblandade kvinnorna.

HUR UPPSTOD URSPRUNGSIDÉN TILL PROJEKTET?

Genom en anonym uppgiftslämnare.

VILKA ARBETSMETODER TILLÄMPADES?

Vi ville veta om de obekräftade uppgifterna vi hört om kvinnoregistret stämde. Existerade verkligen databasen? Och i så fall – vad stod i Excelfilerna? För att få svar på frågorna sökte vi kontakt med ett stort antal personer med anknytning till Södertörnspolisens. Hur det gick till i praktiken och resultatet vill vi inte gå in på av källskyddsskäl.

Vi sökte även kontakt med de registrerade kvinnorna. Vi ville bland annat veta hur de såg på den hemliga kartläggningen och om uppgifterna om dem verkligen var korrekta. Av förklarliga skäl var många av kvinnorna svåra att hitta och initialt misstänksamma. Totalt intervjuade vi cirka tio berörda kvinnor, varav några vid flera tillfällen. De flesta kom vi i kontakt med via brev.

Vi har processat tusentals dokument vi fått ut från bland annat polismyndigheter och domstolar. Vi ville bland annat jämföra uppgifterna som poliserna registrerat med andra officiella dokument.

Vi fördjupade oss också i flera fall där registret sannolikt skapat en falsk trygghet för de inblandade poliserna. Idén bakom kvinnoregistret är att "ha koll på kvinnorna om de hittar sig en ny våldsverkare". Genom att veta det mesta om kvinnorna hade alltså polisen

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

förhoppningen att det skulle kunna förhindra ytterligare våld. Men vi hittade flera exempel på grova våldsbrott där databasen uppenbart inte hjälpt de berörda kvinnorna. Slutligen valde vi att helt fokusera på fallet med "Lars" och "Mirjana". Noteringen i registret – som var gjort ett halvår innan hon mördades – slog fast att det var låg risk att hon skulle utsättas för förnyat våld.

Vi tänkte i ett tidigt skede tanken att ett sådant här register säkerligen skulle kunna betraktas som en ren guldgruva av forskare. Mycket riktigt så stämde den misstanken. Genom att läsa ett stort antal forskningsstudier och vetenskapliga artiklar i ämnet kvinnovåld lyckades vi till slut hitta en hel del som härstammade från uppgifter ur kvinnoregistret i Södertörn. Mängder av samtal till studenter och olika forskare gav oss sedermera pusselbitarna som resulterade i avslöjandet om att uppgifter ur registret hade använts i många år till att forska om kvinnofridsfrågor. Kvinnorna i registret var helt ovetande och hade inte tillfrågats om de ville ingå i forskning. Som en kontrollåtgärd undersökte vi också huruvida denna forskning hade ett så kallat etikgodkännande, vilket krävs för sådan här forskning (framförallt om den ska publiceras i vetenskapliga artiklar). Det visade sig att forskarna inte hade ansökt om ett etikgodkännande, vilket betyder att forskningen bedrivits utan tillstånd. Inblandade tillsynsmyndigheters agerande planerar vi att granska vidare.

Vi har intervjuat ett stort antal experter inom olika områden och läst massor av böcker.

VILKA TYPER AV KÄLLOR ANVÄNDES?

Reportagen bygger på uppgifter ur hemliga – i praktiken icke existerande – handlingar.

Vi har använt muntliga källor och dokument.

VILKA PROBLEM STÖTTE DU PÅ UNDER ARBETET?

Vi redogör för flera problem vi stötte på i det första reportaget. Bland annat att de inblandade poliserna och cheferna ljög om registret.

När vi väl var säkra på att registret fanns - var nästa problem att ta reda på vad som stod i Excelfilerna.

Att komma i kontakt med registrerade kvinnor var svårt. Förutom att många var besvärliga att hitta, var vi noggranna med att inte kontakta de som bodde ihop med män som de tidigare anmält. Vi ville inte att våra kontaktförsök skulle förvärpa deras eventuellt redan besvärliga situation.

Att polisledningen strax innan sändning plötsligt ändrade sig och hävdade att registret existerade och hade tillstånd, var också ett problem. Och när vi därefter väl förstätt att påståendet om tillståndet faktiskt inte stämde innebar det att stora delar av ansvarsintervjun med polismästare Christian Agdur var onvändbar...

I reportage 2 – Mordet – ville vi i flera fall intervjua exempelvis uttryckande poliser om vad de varit med om. I regel hänvisades vi då till myndighetens pressansvariga. Poliser som initialt varit beredda att ställa upp på intervjuer blev, efter kontakten med pressavdelningen, direkt motvilliga till att delta.

HUR LÅNG TID TOG PROJEKTET?

Ca sex månaders arbete, fördelat på två reportrar.

VILKA REAKTIONER HAR ARBETET FÅTT FRÅN MYNDIGHETER OCH KOLLEGOR?

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

Både Datainspektionen och polisens internutredningsenhet har efter vårt avslöjande inlett granskningar. Representanter för Datainspektionen säger redan nu att "det hela verkar väldigt tveksamt" och flera andra juridiska experter säger till Ekot att registreringen är olaglig. Åklagare har startat en brottsutredning, där misstanken gäller att polisanställda har begått tjänstefel.

Efter Ekots avslöjande stängdes registret och länspolismästaren i Stockholm, Mats Löfving, medgav allvarliga brister inom sin verksamhet.

Från samtliga riksdagspartier, utom SD, kom kraftig kritik mot Stockholmspolisen. Ansvarigt statsråd, inrikesminister Anders Ygeman var exempelvis "bedrövd". Flera partier vill se oberoende utredningar och justitieutskottet kommer att kalla ansvarig minister till möte om registret.

I samband med vår publicering arrangerades flera demonstrationer. Efter några veckor hade närmare 10 000 personer skrivit under en namninsamling med krav på bland annat en ursäkt till de registrerade kvinnorna.

Genomslaget var mycket stort i andra medier och mängder med opinionsartiklar och krönikor avhandlade avslöjandet om kvinnoregistret. Flera av dessa fokuserade på polisens "unkna kvinnosyn".

HAR PROJEKTET ANMÄLTTS TILL PO, GRANSKNINGSNÄMNDEN ELLER ANNAN INSTANS?

Ja. Forskaren Henrik Belfrage har anmält det nyhetsinslag där han förekommer till granskningsnämnden. Han hävdar att han var klippt så att han sagt att "det känns fantastiskt bra" att han bedrivit forskning ur ett olagligt register. Påståendet görs trots att det i inslaget överhuvudtaget inte nämns att registret skulle vara olagligt.

TELEFON/E-POST TILL NOMINERADE JOURNALISTER:

Alexander Gagliano: 08-784 20 85 / alexander.gagliano@sr.se

Bo-Göran Bodin: 0730-567 124 / bo.goran.bodin@sr.se

GLÖM INTE: För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.